

Ahmednagar Jilha Maratha Vidya Prasarak Samaj's
New Arts, Commerce and Science College, Ahmednagar
(Autonomous)

(Affiliated to Savitribai Phule Pune University, Pune)

Choice Based Credit System (CBCS)

Bachelor of Arts (B. A.)

Syllabus of
T. Y. B. A. Marathi

Implemented from
Academic Year 2023 – 24

Ahmednagar Jilha Maratha Vidya Prasarak Samaj's
New Arts, Commerce and Science College, Ahmednagar
(Autonomous)

Board of Studies in Marathi

Sr. No.	Name	Designation
1.	Prof. Dr. Yelwande Laxmikant Ramesh	Chairman
2.	Dr. Sayyad Maheebub Bansibhai	Member
3.	Dr. Yethekar Navnath Suryabhan	Member
4.	Dr. Bhalsing Vaishali Srikrishna	Member
5.	Prof. Dr. Malunekar Machhindra Keruji	Member
6.	Asst. Prof. Langote Nilesh Madhukar	Member
7.	Prof. Dr. Rathod Rajaram Ginyandev	Academic Council Nomine
8.	Dr. Dhembare Ganpatrao Ramdas	Academic Council Nomine
9.	Prof. Dr. Pawar Dilip Pundlik	Vice-Chancellor Nomine
10.	Dr. Sinare Popat Yadav	Alumni
11.	Mr. Lanke Sudhir Anandrao	Industry Expert

3. Programme Structure and Course Titles: (All academic years)

Sr. No.	Class	Semester	Course Code	Course Title	Credits
1.	F.Y.B.A.	I	BA-MAR 101 T	आधुनिक मराठी साहित्य: कथा आणि भाषिक कौशल्य विकास	03
2.	F.Y.B.A.	II	BA-MAR 201 T	आधुनिक मराठी साहित्य: एकांकिका आणि भाषिक कौशल्य विकास	03
3.	S.Y.B.A.	III	BA-MAR 301 T	आधुनिक मराठी साहित्य: कादंबरी आणि भाषिक कौशल्य विकास	03
4.	S.Y.B.A.	III	BA-MAR 302 T	साठोत्तरी साहित्य प्रवाह	03
5.	S.Y.B.A.	III	BA-MAR 303 T	मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास स्थूल परिचय (प्रारंभ ते १६००)	03
6.	S.Y.B.A.	III	BA-MAR 304 T	उपयोजित लेखन कौशल्ये भाग-१	02
7.	S.Y.B.A.	IV	BA-MAR 401 T	आधुनिक मराठी साहित्य : ललितगद्य आणि भाषिक कौशल्य विकास	03
8.	S.Y.B.A.	IV	BA-MAR 402 T	साठोत्तरी साहित्य : नेमलेल्या साहित्यकृतीचा अभ्यास	03
9.	S.Y.B.A.	IV	BA-MAR 403 T	मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास स्थूल परिचय(१६०० ते १८१८)	03
10.	S.Y.B.A.	IV	BA-MAR 404 T	उपयोजित लेखन कौशल्ये भाग - २	02
11.	T.Y.B.A.	V	BA-MAR 501 T	आधुनिक मराठी साहित्य : प्रवासवर्णन आणि भाषिक कौशल्य विकास	03
12.	T.Y.B.A.	V	BA-MAR 502 T	साहित्यविचार	03
13.	T.Y.B.A.	V	BA-MAR 503 T	वर्णनात्मक भाषाविज्ञान भाग- १	03
14.	T.Y.B.A.	V	BA-MAR 504 T	कार्यक्रम संयोजनातील भाषिक कौशल्ये भाग-१	03
15.	T.Y.B.A.	V	BA-MAR 505 T	प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये भाग-१	03
16.	T.Y.B.A.	VI	BA-MAR 601 T	आधुनिक मराठी साहित्य : कविता आणि भाषिक कौशल्य विकास	03
17.	T.Y.B.A.	VI	BA-MAR 602 T	साहित्य समीक्षा	03
18.	T.Y.B.A.	VI	BA-MAR 603 T	वर्णनात्मक भाषाविज्ञान भाग- २	03
19.	T.Y.B.A.	VI	BA-MAR 604 T	कार्यक्रम संयोजनातील भाषिक कौशल्ये भाग-२	03
20.	T.Y.B.A.	VI	BA-MAR 605 T	प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये भाग- २	03

**Ahmednagar Jilha Maratha Vidya Prasarak Samaj's
New Arts, Commerce and Science College, Ahmednagar (Autonomous)
Syllabus of T. Y. B. A. Marathi
under
Faculty of Arts and Humanities**

Semester – V	Paper – I
Course Code: BA-MAR 501 T	Title of the Course: आधुनिक मराठी साहित्य : प्रवासवर्णन आणि भाषिक कौशल्य विकास
Credits: 03	Total Lectures: 45 Hrs.

Course Outcomes (COs) :

१. 'प्रवासवर्णन' या साहित्यप्रकाराचे स्वरूप, प्रेरणा, प्रयोजने, वैशिष्ट्ये आणि वाटचाल समजून घेता येते.
२. नेमलेल्या प्रवासवर्णनाचे आकलन, आस्वाद आणि विश्लेषण करता येते.
३. भाषिक कौशल्ये आत्मसात करता येतात.
४. संवादलेखनासाठी संवादकौशल्ये आत्मसात करता येतात.
५. निबंधलेखनासाठी लेखनकौशल्ये आत्मसात करता येतात.

विषयाचे नाव : आधुनिक मराठी साहित्य : प्रवासवर्णन आणि भाषिक कौशल्य विकास (DSCC- 22)

Detailed Syllabus (अभ्यासक्रम) :

घटक क्र. १ : तात्त्विक विवेचन: प्रवासवर्णन (१०)

- १ . प्रवासवर्णन - स्वरूप, संकल्पना
- २ . प्रवासवर्णन - प्रेरणा व प्रयोजने
- ३ . प्रवासवर्णन - साहित्य प्रकाराची वाटचाल

घटक क्र. २ : अभ्यासपुस्तक : तीन मुलांचे चार दिवस (२५)

आदर्श पाटील, विकास वाळके, श्रीकृष्ण शेळके
साधना प्रकाशन, पुणे

घटक क्र. ३ : भाषिक कौशल्य विकास (१०)

- १ . संवादलेखन संकल्पना
- २ . संवादलेखन कौशल्ये
- ३ . निबंधलेखन – संकल्पना, स्वरूप व प्रकार

संदर्भ ग्रंथ :

१. साहित्य अध्यापन आणि प्रकार, संपादक श्री. पु. भागवत आणि इतर.
२. आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, खंड ४, ७, महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे.
३. आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, खंड १ व २, अ. ना. देशपांडे
४. मराठी प्रवासवर्णनाची वटचाल, डॉ. नीला पांडरे
५. प्रवासवर्णन एक वाङ्मयप्रकार, वसंत सावंत
६. प्रदक्षिणा खंड २, वि. ह. कुलकर्णी
७. अग्रलेख, गोविंद तळवलकर, प्रेस्टीज प्रकाशन, पुणे.
८. मुद्रित माध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये, य.च.म.मु.विद्यापीठ, नाशिक
९. आधुनिक मराठी वाङ्मय स्वरूप : आकलन आणि आस्वाद, सांगळे संदीप
१०. संवादशास्त्र, श्रीपाद जोशी, संभव प्रकाशन
११. व्यावहारिक मराठी, पुणे विद्यापीठ प्रकाशन
१२. निबंध : शास्त्र व कला, प्र. न. जोशी
१३. निबंधलेखन, निर्मला किराणे
१४. व्यावहारिक मराठी, ल.रा.नसिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर
१५. मराठी भाषेची संवादकौशल्ये, य.च.म.मु.विद्यापीठ, नाशिक
१६. संवादाची मूलतत्त्वे, य.च.म.मु.विद्यापीठ, नाशिक
१७. माझा प्रवास, गोडसे भटजी, वरदा प्रकाशन

**Ahmednagar Jilha Maratha Vidya Prasarak Samaj's
New Arts, Commerce and Science College, Ahmednagar (Autonomous)
Syllabus of T. Y. B. A. Marathi
under
Faculty of Arts and Humanities**

Semester – V	Paper – II
Course Code: BA-MAR 502 T	Title of the Course: साहित्यविचार
Credits: 03	Total Lectures: 45 Hrs.

Course Outcomes (COs):

१. भारतीय आणि पाश्चात्य साहित्यविचाराच्या आधारे साहित्याची संकल्पना समजते.
२. साहित्यनिर्मिती प्रक्रियेची ओळख होते.
३. साहित्याची भाषा आणि शैलीविषयक विचार समजतात.

विषयाचे नाव : साहित्यविचार

(DSEC – 05)

Detailed Syllabus (अभ्यासक्रम) :

घटक क्र. १ : साहित्याचे स्वरूप आणि प्रयोजन

(१५)

१. साहित्याची संकल्पना (भारतीय, पाश्चात्यांच्या व्याख्या)
२. साहित्यातील अनुभवाचे विशेष : वास्तव आणि कल्पित यांचा संबंध, संवेदनात्मकता, भावनात्मकता, वैचारिकता, सेंद्रियत्व, सूचकता, विशिष्टता आणि विश्वात्मकता
३. प्रयोजन म्हणजे काय ? मम्मटाची प्रयोजने, तसेच इच्छापूती, जिज्ञासातृप्ती, विरेचन, आत्माविष्कार, अनुभवविश्वाची समृद्धी, स्वप्नरंजन, उद्धोधन, प्रचार, मनोरंजन, आनंद या प्रयोजनांचा विचार

घटक क्र. २ : साहित्याची निर्मितीप्रक्रिया

(१५)

१. प्रतिभा, स्फूर्ती, कल्पना, चमत्कृती यांचे स्वरूप, संकल्पना आणि कार्ये
२. साहित्यिकाचे व्यक्तिमत्त्व : संवेदनक्षमता, शैशववृत्ती, अनुभवसमृद्धी व विद्वत्ता, साहित्यिकाचा जीवनविषयक आणि साहित्यविषयक दृष्टिकोन

घटक क्र. ३ : साहित्याची सामाजिकता व भाषा

(१५)

१. साहित्य आणि समाज, जीवनमूल्ये आणि साहित्यमूल्ये, साहित्यवाचनाची प्रक्रिया व आवश्यकता
२. साहित्याची भाषा : शब्दार्थाचा वक्र व्यापार, वक्रोक्ती, अलंकार, प्रतिमा, प्रतीक, प्राक्कथा
३. शैलीविषयक स्थूल चर्चा : लेखक, आशय, साहित्यप्रकार या अनुरोधाने चर्चा

संदर्भ ग्रंथ :

१. साहित्यविचार, डॉ. अ. वा. कुलकर्णी
२. साहित्यविचार, संपा. डॉ. द. दि. पुंडे, डॉ. स्नेहल तावरे
३. साहित्यविचार, भालचंद्र खांडेकर
४. भारतीय साहित्यविचार, डॉ. लिला गोविलकर
५. काव्यशास्त्रप्रदीप, डॉ. स. रा. गाडगीळ
६. वाङ्मयीन शैली आणि तंत्र, म. द. हातकणंगलेकर
७. साहित्य आणि सामाजिक संबध, रा. ग. जाधव
८. साहित्य आणि सामाजिक संबध, डॉ. अंजली सोमण
९. कविता आणि प्रतिभा, सुधीर रसाळ
१०. साहित्यशास्त्र : स्वरूप व समस्या, डॉ. वसंत पाटणकर
११. साहित्य स्वरूप आणि समीक्षा, वा. ल. कुलकर्णी
१२. पाश्चात्य साहित्यविचार, बालशंकर देशपांडे

Ahmednagar Jilha Maratha Vidya Prasarak Samaj's
New Arts, Commerce and Science College, Ahmednagar (Autonomous)
Syllabus of T. Y. B. A. Marathi
under
Faculty of Arts and Humanities

Semester – V	Paper – III
Course Code: BA-MAR 503 T	Title of the Course: वर्णनात्मक भाषाविज्ञान भाग- १
Credits: 03	Total Lectures: 45 Hrs.

Course Outcomes (COs):

१. भाषेचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये व कार्याचा परिचय होतो.
२. भाषेच्या अभ्यासाची आवश्यकता, भाषाभ्यासाच्या शाखा आणि विविध पध्दतींचा स्थूल परिचय होतो.
३. वागिंद्रियाची रचना, कार्य आणि स्वननिर्मितीची प्रक्रिया तसेच मराठीची स्वनिम व्यवस्था यांचे आकलन होते.

विषयाचे नाव : वर्णनात्मक भाषाविज्ञान भाग- १

(DSEC – 06)

Detailed Syllabus (अभ्यासक्रम) :

घटक क्र. १ : भाषा : स्वरूप व संकल्पना

(१५)

१. भाषा: स्वरूप, वैशिष्ट्ये व कार्य, संदेशन : मानव व मानवेतर संदेशन
२. भाषाभ्यासाच्या शाखा (ध्वनिविचार, व्याकरणविचार, अर्थविचार, शब्दसंग्रह स्थूल परिचय)
३. भाषेच्या अभ्यासाचे महत्त्व व भाषाभ्यासाच्या पद्धती (ऐतिहासिक, वर्णनात्मक, सामाजिक, तुलनात्मक स्थूल परिचय)

घटक क्र. २ : स्वनविचार

(१५)

१. स्वनविज्ञान : स्वरूप व संकल्पना (उच्चारणकेंद्री, संचारणकेंद्री, श्रवणकेंद्री)
२. वागिंद्रिय रचना व कार्य, स्वनांची निर्माती प्रक्रिया
३. स्वनांचे वर्गीकरण व वर्गीकरणाची तत्त्वे (उच्चारण स्थान, उच्चारण अवयव, प्रयत्न)

घटक क्र. ३ : स्वनिमविचार

(१५)

१. स्वन- स्वनिम- स्वनांतर (परस्परसंबंध व प्रकार)
२. स्वनिमनिश्चितीची तत्त्वे
३. विनियोग संकल्पना (व्यवच्छेदक विनियोग-पूरक विनियोग-मुक्त परिवर्तन), मराठीची स्वनिमव्यवस्था (स्वर स्वनिम, अर्धस्वर स्वनिम, व्यंजन स्वनिम, खंडित व खंडाधिष्ठीत स्वनिम, बलाघात, सुरावली, नासिक्यरंजन, सीमासंधी)

संदर्भ ग्रंथ :

१. वैखरी, अशोक केळकर
२. भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक, मिलिंद मालशे, लोकवाङ्मय प्रकाशन, मुंबई
३. मराठीचा भाषिक अभ्यास, मु. श्री. कानडे
४. वर्णनात्मक भाषाविज्ञान : स्वरूप आणि पध्दती, संपा. कल्याण काळे, डॉ. सोमण
५. आधुनिक भाषाविज्ञान, संपा. कल्याण काळे
६. अभिनव भाषाविज्ञान, डॉ. गं. ना. जोगळेकर
७. वर्णनात्मक भाषाविज्ञान, डॉ. लिला गोविलकर
८. भाषाशास्त्रविचार, डॉ. र. बा. मंचरकर
९. ध्वनीविचार, ना. गो. कालेलकर, डॉ. प्रभाकर जोशी
१०. सुलभ भाषाविज्ञान, दत्तात्रय पुंडे
११. भाषाविज्ञान परिचय, स. गं. मालशे
१२. सुबोध भाषाविज्ञान, प्र. न. जोशी
१३. आधुनिक भाषाविज्ञान : सिध्दांत, उपयोजन, मिलिंद मालशे
१४. आधुनिक भाषाविज्ञान, मिलिंद मालशे
१५. भाषाशास्त्रप्रदीप, संपा. स. गं. मालशे, द. दि. पुंडे, अंजली सोमण
१६. भाषा आणि भाषाविज्ञान, रमेश धोंगडे
१७. मराठीचे वर्णनात्मक भाषाविज्ञान, डॉ. महेंद्र कदम, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
१८. भाषाविज्ञान परिचय, संपा. डॉ. वसंत शेकडे, संजय नगरकर, नवनरेन्द्र प्रकाशन
१९. भाषाविज्ञान : संकल्पना व स्वरूप, डॉ. आरती कुलकर्णी

**Ahmednagar Jilha Maratha Vidya Prasarak Samaj's
New Arts, Commerce and Science College, Ahmednagar (Autonomous)
Syllabus of T. Y. B. A. Marathi
under
Faculty of Arts and Humanities**

Semester – V	Paper – IV
Course Code: BA-MAR 504 T	Title of the Course: कार्यक्रम संयोजनातील भाषिक कौशल्ये भाग-१
Credits: 03	Total Lectures: 45 Hrs.

Course Outcomes (COs):

१. कार्यक्रम संयोजनातील भाषिक कौशल्ये आत्मसात करता येतात.
२. भाषिक कौशल्ये उपयोजनाचे महत्त्व लक्षात येते.
३. कार्यक्रमांचे स्वरूप आणि प्रकार समजून घेता येतात.

विषयाचे नाव : कार्यक्रम संयोजनातील भाषिक कौशल्ये भाग-१

(SEC – 03)

Detailed Syllabus (अभ्यासक्रम) :

घटक क्र. १ : कार्यक्रमांचे स्वरूप आणि प्रकार

(१५)

१. भाषणे, चर्चासत्रे, परिषदा, गटचर्चा, बैठक, मेळावे, कलासांस्कृतिक कार्यक्रम
२. जाहिरात, विपणनविषयक, आभासी कार्यक्रम

घटक क्र. २ : कार्यक्रम संयोजनातील विविध घटक

(१५)

१. आयोजक, प्रायोजक, जाहिरात, निवेदक आणि त्यांचे कार्य
२. कार्यक्रम संयोजनातील भाषिक कौशल्ये, कार्यक्रम संयोजनातील भाषेचे महत्त्व

घटक क्र. ३ : कार्यक्रमाची योजना, आखणी आणि रूपरेषा

(१५)

१. कार्यक्रमाची पूर्वतयारी, कार्यक्रमपूर्व नियोजन
२. कार्यक्रमातील विविध घटक – निवेदन, प्रास्ताविक, परिचय, स्वागत, मनोगत, आभार

संदर्भ ग्रंथ :

१. उपयोजित मराठी, संपादक डॉ. केतकी मोडक, संतोष शेणई, सुजाता शेणई
२. व्यावहारिक मराठी, डॉ. ल. रा. नसिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर
३. व्यावहारिक आणि उपयोजित मराठी, डॉ. मनोहर रोकडे
४. उपयोजित मराठी, डॉ. प्रभाकर जोशी, डॉ. किशोर पाटील, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगाव
५. उपयोजित मराठी भाग -१, डॉ. प्रभाकर जोशी, डॉ. वासुदेव वले, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगाव
६. भाषा आणि साहित्य, ना. गो. कालेलकर
७. व्यावहारिक मराठी, पुणे विद्यापीठ प्रकाशन, पुणे
८. मराठी भाषेची संवादकौशल्ये, य.च.म.मु.विद्यापीठ, नाशिक
९. व्यावहारिक व उपयोजित मराठी, संपा. संदीप सांगळे, डायमंड प्रकाशन, पुणे
१०. कार्यक्रमाचे प्रभावी संयोजन आणि सूत्रसंचालन, जयप्रकाश बगदे, साकेत प्रकाशन

**Ahmednagar Jilha Maratha Vidya Prasarak Samaj's
New Arts, Commerce and Science College, Ahmednagar (Autonomous)
Syllabus of T. Y. B. A. Marathi
under
Faculty of Arts and Humanities**

Semester – V	Paper – V
Course Code: BA-MAR 505 T	Title of the Course: प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये भाग-१
Credits: 03	Total Lectures: 45 Hrs.

Course Outcomes (COs):

१. प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये आत्मसात करता येतात.
२. प्रसारमाध्यमांसाठीच्या लेखनाचे महत्त्व लक्षात येते.
३. प्रसारमाध्यमातील भाषिक उपयोजनाचे महत्त्व समजते.

विषयाचे नाव : प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये भाग-१

(GE – 01)

Detailed Syllabus (अभ्यासक्रम) :

घटक क्र. १ : मुद्रित माध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये

(१५)

१. वृत्तपत्राचे स्वरूप
२. वृत्तपत्राचे महत्त्व
३. मराठी वृत्तपत्रांची वाटचाल

घटक क्र. २ : वृत्तपत्रासाठी बातमीलेखन

(१५)

१. बातमीलेखनाचे स्वरूप
२. बातमीलेखनाची रचना
३. बातमीलेखनाची भाषा

घटक क्र. ३ : बातमीलेखनाचे विविध प्रकार

(१५)

१. वृत्तलेखन, स्तंभलेखन
२. मुलाखतलेखन
३. वृत्तपत्रीय समीक्षात्मकलेखन

संदर्भ ग्रंथ :

१. व्यावहारिक मराठी, पुणे विद्यापीठ प्रकाशन, पुणे
२. प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये, य.च.म.मु.विद्यापीठ, नाशिक
३. मराठी वृत्तपत्रांचा इतिहास, रा. के. लेले, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे
४. निरोप घेता, डॉ. ना. भि. परुळेकर, सकाळ प्रकाशन पुणे
५. पत्रकारांसाठी मराठी, बा. गं. गुर्जर, ल. ना. गोखले, कै. बाबासाहेब घोरपडे वृत्तविद्या प्रबोधिनी, पुणे
६. चौफेर (खंड १ ते ५), माधव गडकरी, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे
७. दशक वेध, सदा डुंबरे, उत्कर्ष प्रकाशन, पुणे
८. बातचित, प्रा. भास्कर नंदनवार

**Ahmednagar Jilha Maratha Vidya Prasarak Samaj's
New Arts, Commerce and Science College, Ahmednagar (Autonomous)
Syllabus of T. Y. B. A. Marathi
under
Faculty of Arts and Humanities**

Semester – VI	Paper – I
Course Code: BA-MAR 601 T	Title of the Course: आधुनिक मराठी साहित्य : कविता आणि भाषिक कौशल्ये विकास
Credits: 03	Total Lectures: 45 Hrs.

Course Outcomes (COs) :

१. 'कविता' या साहित्यप्रकाराचे स्वरूप, घटक, प्रकार आणि वाटचाल समजून घेता येते.
२. नेमेलेल्या अभ्यासपुस्तकातील निवडक कवितांचे आकलन, आस्वाद आणि विश्लेषण करता येते.
३. 'कविता' या साहित्यप्रकारातील विविध आविष्कार व भाषा रुपांची ओळख करून घेता येते.
४. मुलाखत लेखनाची कौशल्ये आत्मसात करता येतात.
५. जाहिरात लेखनाची कौशल्ये आत्मसात करता येतात.

विषयाचे नाव : आधुनिक मराठी साहित्य : कविता आणि भाषिक कौशल्य विकास (DSCC – 26)

Detailed Syllabus (अभ्यासक्रम) :

- घटक क्र. १ : तात्त्विक विवेचन: कविता (१०)**
१. कविता : स्वरूप, संकल्पना
  २. कवितेची वाटचाल
  ३. कविता : वैशिष्ट्ये आणि प्रेरणा
- घटक क्र. २ : संपादित अभ्यासपुस्तक : रूप कवितेचे, संस्कृती प्रकाशन, पुणे (२५)**
- घटक क्र. ३ : मुलाखत व जाहिरातलेखन (१०)**
१. मुलाखतलेखन : संकल्पना व स्वरूप
  २. मुद्रित, श्राव्य व दृकश्राव्य माध्यमांसाठी मुलाखतलेखन
  ३. जाहिरातलेखन : स्वरूप, प्रयोजन व प्रकार
  ४. विविध माध्यमांसाठी जाहिरातलेखन

संदर्भ ग्रंथ :

१. साहित्य अध्यापन आणि प्रकार, संपा. श्री. पु. भागवत आणि इतर
२. कवितेचा रूपशोध, म. सु. पाटील, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर
३. कविता आणि प्रतिमा, सुधीर रसाळ, मौज प्रकाशन, मुंबई
४. परंपरा आणि नवता, गो. वि. करंदीकर, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
५. विद्रोही कविता, संपा. केशव मेश्राम, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे
६. निळी पहाट, रा. ग. जाधव
७. दलित कविता व दलित साहित्याचे सौंदर्यशास्त्र, म. सु. पाटील, पद्मगंधा प्रकाशन
८. कवितेचा शोध, वसंत पाटणकर, मौज प्रकाशन, मुंबई
९. सौंदर्य आणि साहित्य, बा. सी. मर्ढेकर
१०. कविता : संदर्भ आणि दृष्टिकोन, आशुतोष पाटील, अक्षरवाङ्मय प्रकाशन, पुणे
११. कामगार कवितेतील सामाजिक जाणिवा, डॉ. दिलीप पवार, सुगावा प्रकाशन, पुणे
१२. कवितेचं अंतःस्वर, देवानंद सोनटक्के
१३. जाहिरातविश्व, संपा. नंदन दीक्षित, शब्दमल्हार प्रकाशन
१४. जाहिरातींचे जग, यशोदा भागवत, मौज प्रकाशन, मुंबई
१५. मुलाखतीचा मंत्र व नोकरीची हमी, भाऊसाहेब निमगिरीकर, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे
१६. व्यावहारिक मराठी, ल. रा. नसिराबादकर

Ahmednagar Jilha Maratha Vidya Prasarak Samaj's
New Arts, Commerce and Science College, Ahmednagar (Autonomous)
Syllabus of T. Y. B. A. Marathi
under
Faculty of Arts and Humanities

Semester – VI	Paper – II
Course Code: BA-MAR 602 T	Title of the Course: साहित्य समीक्षा
Credits: 03	Total Lectures: 45 Hrs.

Course Outcomes (COs):

१. साहित्य संकल्पनेचे स्वरूप व संकल्पना यांचा परिचय होतो.
२. साहित्य आणि समीक्षा यांचे परस्परसंबंध समजतात.
३. साहित्यप्रकारानुसार समीक्षेचे स्वरूप समजते.
४. ग्रंथपरिचय, परीक्षण व समीक्षण यातील फरक समजतो.

विषयाचे नाव : साहित्य समीक्षा

(DSEC – 07)

Detailed Syllabus (अभ्यासक्रम) :

घटक क्र. १ : समीक्षा संकल्पना आणि स्वरूप

(१५)

१. समीक्षा : संकल्पना, स्वरूप आणि प्रयोजन
२. समीक्षा : व्याप्ती आणि प्रकार
३. साहित्यविचार आणि समीक्षा यातील अनुबंध
४. साहित्य व्यवहारातील समीक्षेचे स्थान व कार्य

घटक क्र. २ : साहित्य आणि समीक्षा यांचे परस्परसंबंध

(१५)

१. साहित्यकृती आणि वाचक
२. साहित्यकृती आणि समीक्षक
३. समीक्षेतील साहित्याचे आकलन, आस्वाद, विश्लेषण, अर्थनिर्णयन
४. मूल्यमापन आणि शब्दांकन यांचे स्थान व कार्य

घटक क्र. ३ : समीक्षकाचे गुण व पाळावयाची पथ्ये

(१५)

१. समीक्षकाचे गुण
२. समीक्षकाने पाळावयाची पथ्ये
३. भाषिक, साहित्यिक, सांस्कृतिक संकेत आणि मूल्यव्यवहार
४. उपयोजित समीक्षा : ग्रंथपरिचय, ग्रंथपरीक्षण, ग्रंथसमीक्षा

संदर्भ ग्रंथ :

१. साहित्य : स्वरूप आणि समीक्षा, वा. ल. कुलकर्णी
२. साहित्यमीमांसा, गंगाधर पाटील
३. मराठीचे साहित्यशास्त्र, मा.गो. पाटील
४. टीका आणि टीकाकार, वा. भा. पाठक
५. साहित्यविचार आणि सौंदर्यशास्त्र, रा. भा. पाटणकर
६. मराठी समीक्षेची वाटचाल, गो. म. कुलकर्णी
७. सौंदर्यानुभव, प्रभाकर पाध्ये
८. सौंदर्य आणि साहित्य, बा. सी. मर्ढेकर
९. अब्राह्मणी साहित्याचे सौंदर्यशास्त्र, शरद पाटील
१०. मराठी समीक्षेची सद्यस्थिती, वसंत आबाजी डहाके
११. मराठी समीक्षेची वाटचाल, नीला पांढरे
१२. साहित्याची भाषा, भालचंद्र नेमाडे
१३. टीकास्वयंवर, भालचंद्र नेमाडे
१४. आधुनिक समीक्षा सिध्दांत, मिलिंद मालशे, अशोक जोशी
१५. समीक्षेतील नव्या संकल्पना, संपा.मनोहर जाधव
१६. साहित्य, समाज आणि संस्कृती, दिगंबर पाध्ये
१७. साहित्य संशोधन : वाटा आणि वळणे, डॉ. सुधाकर शेलार, अक्षरवाङ्मय प्रकाशन, पुणे
१८. साहित्य संशोधन व समीक्षा, राजेंद्र सलालकर

**Ahmednagar Jilha Maratha Vidya Prasarak Samaj's
New Arts, Commerce and Science College, Ahmednagar (Autonomous)
Syllabus of T. Y. B. A. Marathi
under
Faculty of Arts and Humanities**

Semester – VI	Paper – III
Course Code: BA-MAR 603 T	Title of the Course: वर्णनात्मक भाषाविज्ञान भाग - २
Credits: 03	Total Lectures: 45 Hrs.

Course Outcomes (COs):

१. रूपविन्यास आणि मराठीची रूपव्यवस्था समजते
२. वाक्यविन्यास आणि वाक्यव्यवस्थेचा मराठी भाषेच्यासंदर्भात परिचय होतो.
३. अर्थविन्यास या संकल्पनेचा भाषावैज्ञानिक अंगाने परिचय होतो.

विषयाचे नाव : वर्णनात्मक भाषाविज्ञान भाग- २

(DSEC – 08)

Detailed Syllabus (अभ्यासक्रम) :**घटक क्र. १ : रूपमविचार**

(१५)

१. रूपविन्यास : संकल्पना
२. रूपिका-रूपिम-रूपिकांतर : स्वरूप व प्रकार, रूपिम निश्चितीची तत्त्वे
३. विनियोग संकल्पना
४. प्रकृती आणि प्रत्यय यांचे वर्गीकरण

घटक क्र. २ : वाक्यविचार

(१५)

१. वाक्यविन्यास : संकल्पना
२. वाक्याचे घटक – उद्देश्य, विधेय
३. प्रथमोपस्थित संघटक संकल्पना व वाक्य विश्लेषण (शब्द – शब्दबंध - उपवाक्य - वाक्य)
४. वाक्यांचे प्रकार

घटक क्र. ३ : अर्थविचार

(१५)

१. अर्थ : स्वरूप व संकल्पना
२. अर्थविन्यास : संकल्पना
३. अर्थाचे प्रकार – सांकल्पनिक, साहचर्यपर, शैलीगत, भावपर, परावर्तीत, विषय
४. अर्थाविन्यासाची व्यापकता (समानार्थी शब्द, अनेकार्थी, सरूपता, अर्थसमावेश, अर्थविरोध)

संदर्भ ग्रंथ :

१. वैखरी, अशोक केळकर
२. भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक, मिलिंद मालशे, लोकवाङ्मय प्रकाशन, मुंबई
३. मराठीचा भाषिक अभ्यास, मु. श्री. कानडे
४. वर्णनात्मक भाषाविज्ञान : स्वरूप आणि पध्दती, संपा. कल्याण काळे, डॉ. सोमण
५. आधुनिक भाषाविज्ञान, संपा. कल्याण काळे
६. अभिनव भाषाविज्ञान, डॉ. गं. ना. जोगळेकर
७. वर्णनात्मक भाषाविज्ञान, डॉ. लिला गोविलकर
८. भाषाशास्त्रविचार, डॉ. र. बा. मंचरकर
९. ध्वनीविचार, ना. गो. कालेलकर, डॉ. प्रभाकर जोशी
१०. सुलभ भाषाविज्ञान, दत्तात्रय पुंडे
११. भाषाविज्ञान परिचय, स. गं. मालशे
१२. सुबोध भाषाविज्ञान, प्र. न. जोशी
१३. आधुनिक भाषाविज्ञान : सिध्दांत, उपयोजन, मिलिंद मालशे
१४. आधुनिक भाषाविज्ञान, मिलिंद मालशे
१५. भाषाशास्त्रप्रदीप, संपा. स. गं. मालशे, द. दि. पुंडे, अंजली सोमण
१६. भाषा आणि भाषाविज्ञान, रमेश धोंगडे
१७. मराठीचे वर्णनात्मक भाषाविज्ञान, डॉ. महेंद्र कदम, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
१८. भाषाविज्ञान परिचय, संपा. डॉ. वसंत शेकडे, संजय नगरकर, नवनरेंद्र प्रकाशन
१९. भाषाविज्ञान : संकल्पना व स्वरूप, डॉ. आरती कुलकर्णी

**Ahmednagar Jilha Maratha Vidya Prasarak Samaj's
New Arts, Commerce and Science College, Ahmednagar (Autonomous)
Syllabus of S. Y. B. A. Marathi
under
Faculty of Arts and Humanities**

Semester – VI	Paper – IV
Course Code: BA-MAR 604 T	Title of the Course: कार्यक्रम संयोजनातील भाषिक कौशल्ये भाग- २
Credits: 03	Total Lectures: 45 Hrs.

Course Outcomes (COs):

१. कार्यक्रम संयोजनातील लेखन कौशल्ये आत्मसात करता येतात.
२. कार्यक्रम संयोजनातील भाषिक कौशल्याचे महत्त्व लक्षात येते.
३. भाषिक जाणिवा विकसित होतात.

विषयाचे नाव : कार्यक्रम संयोजनातील भाषिक कौशल्ये भाग- २

(SEC – 04)

Detailed Syllabus (अभ्यासक्रम) :

घटक क्र. १ : कार्यक्रम संयोजनातील लेखन कौशल्ये

(१५)

१. निमंत्रणपत्र, निमंत्रणपत्रिका लेखन
२. कार्यक्रमपत्रिका लेखन
३. मानपत्रलेखन

घटक क्र. २ : कार्यक्रम संयोजन

(१५)

१. कविसंमेलन, वाचनप्रेरणा दिन, मराठी भाषा पंधरवडा, मराठी भाषा दिन, व्याख्यानमाला, पुस्तक प्रदर्शन
२. आभासी कार्यक्रम संयोजन – झुम/ गुगल मिटवरील व्याख्यान, फेसबुक व यूट्यूब वरील कार्यक्रम थेट प्रक्षेपण करणे

घटक क्र. ३ : कार्यक्रमाचे अहवाल लेखन

(१५)

१. विविध कार्यक्रमांचे अहवाल लेखन
२. अहवालासोबत जोडावयाची कागदपत्रे

संदर्भ ग्रंथ :

१. उपयोजित मराठी, संपादक डॉ. केतकी मोडक, संतोष शेणई, सुजाता शेणई
२. व्यावहारिक मराठी, डॉ. ल. रा. नसिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर
३. व्यावहारिक आणि उपयोजित मराठी, डॉ. मनोहर रोकडे
४. उपयोजित मराठी, डॉ. प्रभाकर जोशी, डॉ. किशोर पाटील, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगाव
५. उपयोजित मराठी भाग -१, डॉ. प्रभाकर जोशी, डॉ. वासुदेव वले, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगाव
६. भाषा आणि साहित्य, ना. गो. कालेलकर
७. व्यावहारिक मराठी, पुणे विद्यापीठ प्रकाशन, पुणे
८. मराठी भाषेची संवादकौशल्ये, य.च.म.मु.विद्यापीठ, नाशिक
९. व्यावहारिक व उपयोजित मराठी, संपा. संदीप सांगळे, डायमंड प्रकाशन, पुणे
१०. कार्यक्रमाचे प्रभावी संयोजन आणि सूत्रसंचालन, जयप्रकाश बगदे, साकेत प्रकाशन

Ahmednagar Jilha Maratha Vidya Prasarak Samaj's
New Arts, Commerce and Science College, Ahmednagar (Autonomous)
Syllabus of S. Y. B. A. Marathi
under
Faculty of Arts and Humanities

Semester – VI	Paper – V
Course Code: BA-MAR 605 T	Title of the Course: प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये भाग - २
Credits: 03	Total Lectures: 45 Hrs.

Course Outcomes (COs):

१. प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये आत्मसात करता येतात.
२. प्रसारमाध्यमांसाठीच्या लेखनाचे महत्त्व लक्षात येते.
३. प्रसारमाध्यमातील भाषिक उपयोजनाचे महत्त्व समजते.

विषयाचे नाव : प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये भाग- 2

(GE – 02)

Detailed Syllabus (अभ्यासक्रम) :

घटक क्र. १ : श्राव्य माध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये

(१५)

१. नभोवाणीचे स्वरूप
२. नभोवाणीचे महत्त्व
३. नभोवाणीची वाटचाल

घटक क्र. २ : नभोवाणीवरील भाषण, चर्चा व बातमीपत्र

(१५)

१. नभोवाणीवरील भाषणाचे स्वरूप व शैली
२. नभोवाणीवरील कार्यक्रम, सूत्रसंचालन उदघोषणा
३. नभोवाणीवरील बातमीपत्राचे स्वरूप व तंत्रे

घटक क्र. ३ : नभोवाणीवरील कार्यक्रम

(१५)

१. मुलाखत
२. श्रुतिका, रूपक
३. नभोनाट्य

संदर्भ ग्रंथ :

१. व्यावहारिक मराठी, पुणे विद्यापीठ प्रकाशन, पुणे
२. प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये, य.च.म.मु.विद्यापीठ, नाशिक
३. रात्र आणि इतर एकांकिका, विजय तेंडुलकर, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे
४. विसावे शतक व विज्ञान, निरंजन घाटे
५. बोलु ऐसे बोल, लिलावती भागवत
६. प्रसारमाध्यमे आणि कायदे, डॉ. गणेश वसंत मुळे
७. प्रसारमाध्यमे आणि मराठी भाषा, संपा. भास्कर शेळके, कर्मवीर प्रकाशन, पुणे
८. नभोवाणी कार्यक्रम – तंत्र आणि मंत्र, पुष्पा भावे, इंडिया बुक कंपनी, पुणे